Kommunstyrelseförvaltningen

Yttrande
2026-09-30

Anita Ipsen
Biträdande förvaltningschef

Socialdepartementet
PostNrOrt

Remiss - bättre förutsättningar för uppföljning av Finsam-insatser, S2026/01304

Hid nr: 2026/296

Simrishamns kommun ställer sig i huvudsak positiv till förslaget om förbättrade förutsättningar för uppföljning av Finsam-insatser. Kommunen delar den problemformulering som lyfts i promemorian och ser ett tydligt behov av att stärka möjligheterna att följa upp och utvärdera de samordnade rehabiliteringsinsatser som finansieras genom samordningsförbund.
En väl fungerande finansiell samordning förutsätter att insatser kan följas upp på både lokal och nationell nivå. Idag finns betydande begränsningar i detta avseende.
Från och med 2023 har det i praktiken saknats möjlighet att registrera individbaserade uppgifter i uppföljningssystemet, vilket kraftigt försvårar analyser av effekter och resultat av insatserna. Detta innebär att det varken lokalt eller nationellt går att få en tillräckligt tillförlitlig bild av i vilken utsträckning insatserna bidrar till ökad arbetsförmåga, egen försörjning eller andra önskade utfall.

Mot denna bakgrund bedömer kommunen att förslaget om en ny reglering av personuppgiftsbehandling är nödvändig. Ett förbättrat uppföljningssystem kan skapa bättre förutsättningar att följa individers utveckling över tid, vilket i sin tur möjliggör mer träffsäkra insatser och ett mer effektivt resursnyttjande. Det kan också bidra till ökad kunskap om vilka insatser som ger bäst effekt, vilket är centralt för såväl verksamhetsutveckling som styrning på politisk nivå.

Kommunen ser även positivt på att ansvaret för den nationella uppföljningen tydliggörs genom att Försäkringskassan ges ett samlat uppdrag och blir personuppgiftsdansavarig för uppföljningssystemet. En tydligare ansvarsfördelning mellan aktörerna bedöms kunna bidra till en mer strukturerad och ändamålsenlig samverkan mellan kommun, region och statliga myndigheter. Detta är särskilt viktigt då målgruppen för Finsam-insatser ofta har behov av stöd från flera olika verksamheter parallellt.

Ett nationellt, sammanhållet system för uppföljning skapar också bättre möjligheter till jämförelser mellan kommuner och över tid. Det ger förutsättningar att identifiera framgångsrika arbetssätt och sprida dessa, samt att bättre kunna värdera insatsernas samhällsekonomiska effektivitet. Sådan kunskap är avgörande för att långsiktigt utveckla arbetet med samordnade rehabiliteringsinsatser.

ADRESS: 272 80 Simrishamn
BESÖK: Stortorget 6
TELEFON: 0414-819000
E-POST: kontakt@simrishamn.se

Samtidigt innebär förslaget ett antal utmaningar som behöver beaktas i det fortsatta arbetet. Kommunen vill särskilt lyfta frågor relaterade till integritet och tillit. Förslaget innebär att personuppgifter, inklusive känsliga personuppgifter, ska kunna behandlas utan den enskildes samtycke och utan möjlighet att invända mot behandlingen. Detta utgör en avvägning mellan behovet av ett fullständigt uppföljningsunderlag och skyddet för den enskildes integritet.

Målgruppen för Finsam-insatser befinner sig ofta i utsatta livssituationer och har i många fall redan omfattande kontakter med olika myndigheter. För dessa individer är tillit till myndigheter en avgörande förutsättning för att ta emot stöd och delta i insatser. Det finns därför en risk att ett obligatoriskt uppgiftslämnande upplevs som integritetskränkande och i vissa fall kan påverka viljan att delta i insatser negativt.

Mot denna bakgrund är det avgörande att informationsinsatser till deltagare prioriteras. Informationen behöver vara tydlig, begriplig och anpassad till målgruppen. Fokuset behöver vidare vara på syftet med uppföljningen, hur uppgifterna används samt vilka skydd som finns för den enskildes integritet. En transparent och tillgänglig kommunikation är en central förutsättning för att upprätthålla förtroendet för socialtjänstens och samverkansparternas arbete.

Utifrån ovan resonemang ser kommunen det som viktigt att direktiven till inblandade myndigheter är att det är endast uppgifter om den enskilde som berör den enskildes förutsättningar att komma till egen försörjning som ska delas och bevaras. Inga andra uppgifter ska delas, eller dokumenteras, i ett system som delas av de andra inblandade myndigheterna.

Kommunen vill också uppmärksamma de praktiska konsekvenserna för verksamheten. Även om promemorian gör bedömningen att den ökade uppgiftsmängden kan hanteras inom befintliga ramar, innebär förslaget i praktiken att fler uppgifter ska registreras, kvalitetssäkras och följas upp i det dagliga arbetet. För mindre kommuner med begränsade resurser kan detta innebära en påtaglig ökning av den administrativa belastningen. Det är därför viktigt att de tekniska lösningarna utformas med fokus på användarvänlighet och effektivitet. Systemen behöver integreras med befintliga verksamhetssystem i möjligaste mån, för att undvika dubbelregistrering och onödiga administrativa moment. Om registreringen upplevs som tidskrävande eller otydlig finns risk att datakvaliteten försämras, vilket i sin tur påverkar möjligheten att dra tillförlitliga slutsatser av uppföljningen.

En annan central framgångsfaktor är implementeringen av förslaget. För att systemet ska fungera i praktiken krävs tydliga nationella riktlinjer, gemensamma definitioner och ett nära samarbete mellan de samverkande parterna. Det behöver även finnas ett strukturerat stöd till verksamheterna i form av utbildning och vägledning, så att arbetssätten blir enhetliga och kvalitetssäkrade.

Slutligen vill kommunen särskilt betona vikten av att den uppföljning som görs också kommer den lokala verksamheten till del. Uppföljningen får inte enbart resultera i

nationell statistik, utan behöver även återföras till kommunerna i form av analyser, jämförelser och kunskapsunderlag som kan användas i det lokala utvecklingsarbetet. Detta överensstämmer med promemorians utgångspunkt att uppföljning ska vara en integrerad del av verksamheten och bidra till förbättringar i den dagliga praktiken.

Sammanfattningsvis bedömer Simrishamns kommun att förlaget är nödvändigt och i grunden positivt. De brister som idag finns i uppföljningen innebär en betydande begränsning i möjligheten att bedriva ett kunskapsbaserat utvecklingsarbete. Samtidigt innebär förslaget ökade krav på verksamheterna och aktualiserar viktiga frågor om integritet och tillit.

För att reformen ska få avsedd effekt krävs därför ett genomförande som präglas av balans. Det handlar om att säkerställa ett tillräckligt och tillförlitligt uppföljningsunderlag, samtidigt som den enskildes integritet värnas och verksamheterna ges rimliga förutsättningar att genomföra uppdraget. Avgörande blir hur väl systemen fungerar i praktiken, hur stödet till implementering utformas och hur resultaten återförs till den lokala nivån.

För Simrishamns kommun